

12P/248/31

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words) .....

Serial No. of Answer Sheet .....

Day and Date .....

(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the Answer Sheet)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope.*
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR Answer Sheet** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

12P/248/31

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours

Full Marks : 450

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 450

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries 3 (Three) marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer. Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न 3 (तीन) अंक का है। प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा। प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. वेदान्तसूत्रग्रन्थस्य भाष्यकारः आसीत्-

(1) वाचस्पतिमिश्रः (2) शङ्कराचार्यः (3) पतञ्जलिः (4) कपिलः

02. विशिष्टाद्वैतस्य प्रवर्तकः आसीत्-

(1) माध्वाचार्यः (2) मण्डनमिश्रः (3) रामानुजाचार्यः (4) शङ्करः

03. शारीरकमीमांसा कस्य शास्त्रस्य नाम वर्तते-

(1) न्यायशास्त्रस्य (2) व्याकरणशास्त्रस्य (3) वेदान्तशास्त्रस्य (4) योगदर्शनस्य

04. वेदान्तशास्त्रानुसारं मोक्षो भवति-

(1) प्रमाणज्ञानात् (2) ब्रह्मज्ञानात् (3) धर्मज्ञानात् (4) दानात्

12P/248/31

05. वेदान्तसूत्रकारः आसीत्-

- (1) कपिलः (2) वादरायणः (3) पतञ्जलिः (4) जैमिनिः

06. मानवानां कति पुरुषार्थाः भवन्ति-

- (1) त्रयः (2) पञ्च (3) चत्वारः (4) षट्

07. धर्मराजाध्वरीन्द्रेण लिखितम्-

- (1) सांख्यकारिका (2) वेदान्तपरिभाषा
(3) योगसूत्रम् (4) पूर्व मीमांसाशास्त्रम् ।

08. पूर्वमीमांसाशास्त्रं वर्तते-

- (1) ज्ञानकाण्डप्रधानम् (2) कर्मकाण्डप्रधानम्
(3) कामशास्त्रम् (4) धर्मशास्त्रम्

09. अनिर्वचनीयख्यातिः वर्तते-

- (1) न्याये (2) अद्वैतवेदान्ते (3) सांख्ये (4) योगे

10. श्रोतव्यो मन्तव्यो कः भवति ?

- (1) शरीरम् (2) आत्मा (3) मनः (4) प्रमाणम्

11. मनःषष्ठानीन्द्रियाणि इति उक्तम्-

- (1) रामायणे (2) गीतायाम् (3) न्याये (4) योगे

12. धर्मराजाध्वरीन्द्रस्य परमगुरुः आसीत्-

- (1) वाचस्पतिः (2) मण्डनः (3) नृसिंहः (4) शङ्करः

- 13 सदसद्भ्यामनिर्वचनीया ब्रह्मणः शक्तिः वर्तते-
 (1) जीवः (2) माया (3) ईश्वरः (4) जगत्
- 14 ब्रह्मसत्यं जगन्मिथ्या इति कस्य दर्शनस्य मतम् ?
 (1) योगस्य (2) अद्वैतवेदान्तस्य (3) न्यायस्य (4) सांख्यस्य
- 15 चैतन्यं कति विधं भवति
 (1) द्विविधम् (2) त्रिविधम् (3) चतुर्विधम् (4) पञ्चविधम्
- 16 प्रमाणस्य लक्षणं वर्तते ।
 (1) स्मृतिज्ञानम् (2) प्रमाकरणम् (3) स्वप्नज्ञानम् (4) तर्कज्ञानम्
17. उत्तरमीमांसाशास्त्रं वर्तते-
 (1) योगः (2) न्यायः (3) वेदान्तः (4) पूर्वमीमांसा
18. जीवो नाम-
 (1) अन्तःकरणावच्छिन्नं चैतन्यम् (2) गुणविशेषः
 (3) इन्द्रियम् (4) यथार्थज्ञानम्
19. पञ्चीकरणप्रक्रिया कुत्र स्वीक्रियते ?
 (1) सांख्ये (2) योगे (3) वेदान्ते (4) बौद्धे
20. भगवद्गीतायाम् कति अध्यायाः सन्ति ?
 (1) सप्त (2) दश (3) पञ्चदश (4) अष्टादश
21. शङ्कराचार्यस्य कः सिद्धान्तः ?
 (1) द्वैतवादः (2) अद्वैतवादः
 (3) विशिष्टाद्वैतवादः (4) द्वैताद्वैतवादः

12P/248/31

22. सन्ध्योपासना भवति-

- (1) यज्ञम् (2) नैमित्तिककर्म (3) प्रायश्चित्तं (4) नित्यकर्म

23. शङ्करात्पूर्वम् आचार्य आसीत्-

- (1) वाचस्पतिः (2) गौडपादः (3) हर्षः (4) मधुसूदनः

24. "अज्ञानकल्पितं द्वैतजगत्" वर्तते-

- (1) ब्रह्म (2) छलम् (3) प्रपञ्चः (4) माया

25. "मुमुक्षुत्वं" नाम किम् ?

- (1) पुत्रेच्छा (2) सुखेच्छा (3) मोक्षेच्छा (4) ज्ञानेच्छा

26. माधवाचार्य एव अभूत्-

- (1) गौडपादः (2) विद्यारण्यः (3) माघः (4) मधुसूदनः

27. को नाम अध्यासः ?

- (1) अतस्मिन् तद्बुद्धिः (2) यथार्थज्ञानम्
(3) तर्कज्ञानम् (4) अनुमानम्

28. पारमार्थिकत्वम् इत्युक्ते-

- (1) अतीतकालाबाध्यत्वम् (2) त्रिकालाबाध्यत्वम्
(3) भविष्यत्कालमात्राबाध्यत्वम् (4) वर्तमान कालमात्राबाध्यत्वम्

29. "मायां तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनं तू महेश्वरम्" इति उक्तम्

- (1) गीतायाम् (2) कठोपनिषदि
(3) श्रवेताश्वतरोपनिषदि (4) मुण्डकोपनिषदि

30. ज्ञानेन्द्रियाणि कति भवन्ति ?

- (1) त्रिविधानि (2) पञ्चविधानि (3) षड्विधानि (4) सप्तविधानि

31. वेदान्तदर्शने अनुमाने कति अवयवा भवन्ति ?

- (1) चत्वारः (2) त्रयः (3) षट् (4) सप्त

32. वह्निना सिञ्चतीति न वाक्यम्

- (1) आकांक्षारहितत्वात् (2) योग्यताविरहात्
(3) तात्पर्याभावात् (4) आसत्तिरहितत्वात्

33. तात्पर्यस्य अर्थो भवति-

- (1) प्रतीतिजननयोयत्वम् (2) मुख्योऽर्थः
(3) लक्षणार्थः (4) व्यंग्यार्थः

34. अभावः कतिविधः ?

- (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) पञ्चविधः

35. ऊर्ध्वलोकाः कति भवन्ति ?

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) नव

36. मनुष्यः वर्तते-

- (1) जरायुजः (2) अण्डजः (3) श्वेदजः (4) उद्भिजः

37. तरति शोकमात्मवित् इति उक्तम्-

- (1) छानदोग्योपनिषदि (2) कठोपनिषदि
(3) मुण्डकोपनिषदि (4) रामायणे

12P/248/31

38. आत्मा वारे द्रष्टव्य इति कस्य वचनम्।

(1) बृहदारण्यकोपनिषदि	(2) मुण्डकोपनिषदः
(3) गीतायाः	(4) कठोपनिषदः

39. शमो नाम-

(1) अन्तरिन्द्रियनिग्रहः	(2) बहिरिन्द्रियनिग्रहः
(3) शरीरसंयमः	(4) मुक्तिः

40. अखण्डार्थत्वस्य कोऽर्थो भवति

(1) जीवब्रह्मणोः पार्थक्यम्	(2) संसारज्ञानम्
(3) अखण्डैकचैतन्यबोधकता	(4) ब्रह्मणः अनित्यत्वम्

41. शारीरकसूत्रग्रन्थस्य प्रथमं सूत्रं वर्तते-

(1) अथातो धर्मजिज्ञासा	(2) अथातो ब्रह्मजिज्ञासा
(3) अथ योगानुशासनम्	(4) ॐ ब्रह्मणे नमः

42. अविरोद्धस्य कोऽर्थः ?

(1) विपरीतम्	(2) यथार्थम्	(3) मिथ्या	(4) अविद्या

43. ब्रह्मविदान्जोति परम् इति कुत्र उक्तम् ?

(1) कठोपनिषदि	(2) तैत्तिरीयोपनिषदि
(3) छान्दोग्योपनिषदि	(4) मुण्डकोपनिषदि

44. "विज्ञानमात्रं क्षणिकमित्येके" इत्यनेन कस्य मतं सूच्यते ?

(1) योगमतम्	(2) न्यायमतम्	(3) बौद्धमतम्	(4) वैशेषिकमतम्

45. यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते इति कुत्र उक्तम् ?
 (1) कठोपनिषदि (2) ईशावास्योपनिषदि
 (3) तैत्तिरीयोपनिषदि (4) मुण्डकोपनिषदि
46. “अस्य महतो भूतस्य निःश्वसितमेतद्यदृग्वेदः” इति कुत्र उक्तम् ।
 (1) मुण्डकोपनिषदि (2) बृहदारण्यकोपनिषदि
 (3) तैत्तिरीयोपनिषदि (4) गीतायाम्
47. ‘अहं ब्रह्मासि’ इति कुत्र उक्तम् ?
 (1) कठोपनिषदि (2) गीतायाम्
 (3) बृहदारण्यकोपनिषदि (4) छान्दोग्योपनिषदि
48. शमदमादिसाधनसम्पत् कस्य कृते आवश्यकम् ?
 (1) अधिकारिणः (2) छात्रस्य (3) जीवस्य (4) शरीरस्य
49. तद्यथेह इह कर्मचितोलोकः क्षीयत एवमुत्र पुण्यचितो लोकः क्षीयते इति कुत्र वाक्यमस्ति ?
 (1) ब्रह्मसूत्रे (2) छान्दोग्योपनिषादि
 (3) तैत्तिरीयोपनिषदि (4) कठोपनिषदि
50. ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात् कुरुतेऽर्जुन’ इति उक्तम्
 (1) कठोपनिषदि (2) गीतायाम्
 (3) वेदान्तसूत्रग्रन्थे (4) मुण्डकोपनिषदि
51. सच्चिदानन्दस्वरूपं किम् ?
 (1) शरीरम् (2) विषयः (3) ब्रह्म (4) प्रकृतिः

12P/248/31

52. मध्वाचार्यस्य मतमस्ति-

- (1) विशिष्टाद्वैतम् (2) द्वैतम् (3) अद्वैतम् (4) द्वैताद्वैतम्

53. कर्मफलभोक्ता कः ?

- (1) ब्रह्म (2) जीवः (3) शरीरम् (4) ईश्वरः

54. वेदे नेति नेति सूचकं वाक्यम्

- (1) शरीरस्य (2) मनसः (3) ब्रह्मणः (4) ज्ञानस्य

55. सर्वेषु दर्शनेषु कस्य प्रमाणस्य अङ्गीकारः वर्तते ?

- (1) अनुमानस्य (2) प्रत्यक्षस्य (3) शब्दस्य (4) अर्थापत्तेः

56. कति कर्मेन्द्रियाणि भवन्ति ?

- (1) त्रीणि (2) चत्वारि (3) पञ्च (4) षट्

57. 'सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म' इति उक्तम्-

- (1) महाभारते (2) सांख्यदर्शने
(3) तैत्तिरीयोपनिषदि (4) कठोपनिषदि

58. निखिलजगदुपादानत्वं लक्षणं वर्तते-

- (1) शरीरस्य (2) जीवस्य (3) ब्रह्मणः (4) ज्ञानेन्द्रियस्य

59. शीतोष्णसमसहिष्णुता भवति-

- (1) शमः (2) दमः (3) तितिक्षा (4) उपरति

60. "जन्माद्यस्य यतः" इति ब्रह्मसूत्रग्रन्थस्य सूत्रं वर्तते-

- (1) प्रथमं (2) द्वितीयं (3) चतुर्थं (4) दशमम्

61. चक्षुरिन्द्रियेण कस्य ज्ञानं भवति ।

- (1) रूपस्य (2) रसस्य (3) गन्धस्य (4) शब्दस्य

62. प्रत्यक्षं द्विविधं भवति:

- (1) सगुणं निर्गुणम् (2) सविकल्पं निर्विकल्पम्
(3) स्वार्थं परार्थम् (4) धर्माधर्मौ

63. मनसा ज्ञानं भवति-

- (1) रूपस्य (2) रसस्य
(3) सुखदुःखयोः (4) शब्दस्य

64. मनसः अधिष्ठातृदेवता वर्तते-

- (1) चन्द्रः (2) सूर्यः (3) वायुः (4) कालः

65. स्पर्शस्य ज्ञानं भवति-

- (1) चक्षुषा (2) रसनेन्द्रियेण (3) त्वगिन्द्रियेण (4) कर्णेन

66. सत्त्वगुणो भवति-

- (1) लघुः (2) गुरुः (3) चलं (4) उपष्टम्भकम्

67. अण्डजा भवन्ति

- (1) मशकाः (2) पक्षिणः (3) मनुष्याः (4) वृक्षाः

68. स्वेदजा भवन्ति

- (1) मनुष्याः (2) पक्षिणः (3) मशकाः (4) वृक्षाः

12P/248/31

69. प्रलये सर्वप्रथमं लयो भवति-

- (1) जलस्य (2) पृथिव्याः (3) वायोः (4) अग्ने

70. जलस्य लयो भवति-

- (1) वायौ (2) तेजसि (3) आकाशे (4) पृथिव्याम्

71. वेदान्तदृष्ट्या वस्तुनः सत्ता कति विधाः ?

- (1) एकधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्धा

72. भगवद्गीतायां कः शिष्य वर्तते ।

- (1) दुर्योधनः (2) अर्जुनः (3) कृष्णः (4) सञ्जयः

73. तत्र घटाद्यवच्छिन्नं चैतन्यं विषयचैतन्यम् इति उक्तम्-

- (1) वादरायणेन (2) सदानन्देन
(3) धर्मराजाध्वरीन्द्रेण (4) रामानुजेन

74. किं नाम प्रमेयम् ?

- (1) प्रमायाः विषयः (2) प्रमाता (3) प्रमायाः करणम् (4) विशेषणम्

75. रजो गुणो भवति-

- (1) प्रवृत्ति जनकः (2) मोहात्मकः (3) ज्ञानात्मकः (4) सुखात्मकः

76. वेदान्तपरिभाषाया मङ्गलश्लोको वर्तते ?

- (1) मङ्गलं भगवान् विष्णु (2) अथातो ब्रह्म जिज्ञासा
(3) नत्वा सरस्वतीं (4) यदविद्याविलासेन

77. न स पुनरावर्तते इति वाक्यमस्ति -
 (1) केनोपनिषदि (2) छान्दोग्योपनिषदि
 (3) कठोपनिषदि (4) मुण्डकोपनिषदि
78. ब्रह्मविद् किं भवति ?
 (1) धर्मात्मा भवति (2) ब्रह्मैव भवति (3) सुखी भवति (4) अज्ञानी भवति
79. प्रत्यक् पदार्थः कः ?
 (1) प्रपञ्चः (2) आकाशः (3) आत्माः (4) अन्तःकरणम्
80. मोक्षस्य नित्यत्वे किं प्रमाणम् -
 (1) ब्रह्मविदाप्नोति परम् (2) न स पुनरावर्तते
 (3) तस्य तावदेवचिरम् (4) एकमेवाद्वितीयम्
81. अज्ञाने किं प्रमाणम् -
 (1) अहं मनुष्य इति प्रत्यक्षम् (2) अहं विद्वान् इति प्रत्यक्षम्
 (3) अहमज्ञः इति प्रत्यक्षम् (4) अहं ब्राह्मण इति प्रत्यक्षम्
82. तत्तु समन्वयादिति सूत्रं कस्य दर्शनस्य -
 (1) वेदान्तदर्शनस्य (2) न्यायदर्शनस्य
 (3) सांख्यदर्शनस्य (4) मीमांसादर्शनस्य
83. स्मृतिरूपः परत्रपूर्वदृष्टावभासः इति लक्षणं कस्य ?
 (1) प्रपञ्चस्य (2) ब्रह्मणः (3) अध्यासस्य (4) जीवरस्य
84. अद्वितीयब्रह्मप्रतिपादक शास्त्रं किम् ?
 (1) मीमांसाशास्त्रम् (2) न्यायशास्त्रम्
 (3) वेदान्तशास्त्रम् (4) योगशास्त्रम्

12P/248/31

85. कृतब्रह्मसाक्षात्कारस्य प्राणाः किं भवन्ति ?

(1) स्वर्णलोकं गच्छन्ति	(2) सत्यलोकं गच्छन्ति
(3) इहैव समवलीयन्ते	(4) देहान्तरं प्राप्नुवन्ति

86. क्षीयन्ते चास्य कर्माणि इति वाक्यं कस्य ?

(1) मुण्डकोपनिषदः	(2) केनोपनिषदः
(3) कठोपनिषदः	(4) ईशावास्योपनिषदः

87. आसत्तिः कुत्र हेतुः ?

(1) अनुमितौः	(2) शाब्दबोधे	(3) प्रत्यक्षे	(4) उपमितौ

88. प्रपञ्चस्य कीदृशी सत्ता ?

(1) पारमार्थिकी	(2) व्यावहारिकी
(3) प्रातिभासिकी	(4) चतुर्थी काचित्

89. तर्कचूडामणिर्नाम दशटीकाविभाञ्जिनी केन रचिता ?

(1) सदानन्देन	(2) वेङ्कटनाथेन	(3) व्यासेन	(4) धरदाचार्येण

90. सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्मोति लक्षणं कीदृशम् ?

(1) तटस्थलक्षणम्	(2) स्वरूपलक्षणम्	(3) सामान्यलक्षणम्	(4) विशेषलक्षणम्

91. परिणामः कः ?

(1) उपादानविषयकसत्ताकार्यापत्तिः
(2) उपादानसमसत्ताकार्यापत्तिः
(3) उपादानधिकसत्ताकार्यापत्तिः
(4) उपादानान्यूनसत्ताकार्यापत्तिः

92. ब्रह्म कीदृशं कारणम् ?

(1) अभिन्ननिमित्तोपादानम्	(2) केवलमुपादानम्
(3) केवलं निमित्तम्	(4) निमित्तोपादानातिरिक्तम्

93. युष्मदस्यमद्गोचरयोरित्यादिवाक्येन कस्य ग्रन्थस्य प्रारम्भः ?

(1) पातञ्जलयोगस्य	(2) न्यायस्य
(3) ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यस्य	(4) व्याकरणमहाभाष्यस्य

94. तत्त्वमसि इति महावाक्यं कुत्र विचार्यते ?

(1) न्याये	(2) सांख्ये	(3) अद्वैतवेदान्ते	(4) योगे

95. वेदान्तशास्त्रस्य वादो भवति-

(1) आरम्भवादः	(2) विवर्तवादः	(3) संघातवादः	(4) ईश्वरवादः

96. मायावच्छिन्नं चैतन्यं भवति-

(1) जीवः	(2) परमेश्वरः	(3) माया	(4) शरीरम्

97. प्रस्थानत्रय्यां प्रमुखो ग्रन्थोऽस्ति-

(1) रामायणम्	(2) गीता	(3) वेदान्तसारः	(4) भामती

98. पञ्चीकरणे केषां संयोजनं भवति ?

(1) पञ्चज्ञानेन्द्रियाणाम्	(2) पञ्चकर्मेन्द्रियाणाम्
(3) पञ्चमहाभूतानाम्	(4) पञ्चवायूनाम्

99. को नाम अखण्डः

(1) प्रमाणम्	(2) भेदः
(3) दृष्टान्त	(4) स्वजातीयविजातीय स्वगतभेदशून्यः

12P/248/31

100.विवर्तो नाम..... ?

(1) अतात्त्विकपरिवर्तनम्	(2) तात्त्विकपरिवर्तनम्
(3) स्वप्नः	(4) माया

101.ब्रह्म द्विविधं भवति ?

(1) ज्ञानमज्ञानञ्च	(2) सगुणं निर्गुणं
(3) नित्यमनित्यञ्च	(4) पूर्णमपूर्णञ्च

102.अन्तःकरणावच्छिन्नं चैतन्यम् इति कस्य लक्षणम् ?

(1) ईश्वरस्य	(2) जीवस्य	(3) मायायाः	(4) देहस्य

103.स्वप्नस्य सत्ता कीदृशी ?

(1) व्यावहारिकी	(2) प्रातिभासिकी	(3) पारमार्थिकी	(4) अलीकात्मिका

104.गन्धो गुणः वर्तते ?

(1) जलस्य	(2) पृथिव्याः	(3) आकाशस्य	(4) तेजसः

105.ईश्वरः नाङ्गीकृतः कुत्र ?

(1) न्याये	(2) वेदान्ते	(3) चार्वाकदर्शने	(4) योगे

106. उपमानं भवति-

(1) साक्षात्ज्ञानम्	(2) लिङ्गपरामर्शजन्यम्
(3) उपमितिकरणम्	(4) आप्तवाक्यम्

107.उपलब्धिः प्रमाणं भवति ।

(1) न्याये	(2) सांख्ये	(3) योगे	(4) वेदान्ते

108. वायवः कति भवन्ति ?

- (1) एकः (2) द्वौ (3) त्रयः (4) पञ्च

109. विज्ञानमानन्दं ब्रह्म इति वाक्यं वर्तते-

- (1) कठोपनिषदि (2) बृहदारण्यकोपनिषदि (3) गीतायाम् (4) न्याये

110. दमो भवति ।

- (1) चित्तैकाग्रम् (2) अन्तरिन्द्रियनिग्रहः
(3) बहिरिन्द्रियनिग्रहः (4) विक्षेपाभावः

111. सूक्ष्मतमं महाभूतं वर्तते-

- (1) जलम् (2) पृथिवी (3) तेजः (4) आकाशः

112. वेदान्तस्य अधिकारीः कः

- (1) साधनचतुष्टयसम्पन्नः (2) बाधचतुष्टयसम्पन्नः
(3) प्राप्तचतुष्टयसम्पन्नः (4) स्वार्थचतुष्टयसम्पन्नः

113. वेङ्कटनाथः कस्य गुरुरासीत्-

- (1) शङ्कराचार्यस्य (2) धर्मराजाध्वरीन्द्रस्य
(3) सदानन्दस्य (4) मण्डनमिश्रस्य

114. सातिशयं सुखं किम् ?

- (1) विषयसम्पर्कजनितम् (2) ब्रह्मज्ञानजनितम्
(3) आकाशजनितम् (4) भूतजनितम्

12P/248/31

115. भ्रमस्थले रजताकारावृत्तिः कस्य ?

- (1) अविद्यायाः (2) चित्तस्य (3) मनसः (4) बुद्धेः

116. प्रत्यक्षप्रमायाः किं लक्षणम् ?

- (1) चैतन्यम् (2) विशिष्टचैतन्यम्
(3) अबाधितत्वे सति चैतन्यम् (4) व्यतिरिक्तचैतन्यम्

117. पीनो देवीदत्तः दिवा न भुक्ते इति प्रयोगः कस्मिन् प्रमाणे क्रियते ?

- (1) प्रत्यक्षे (2) शाब्दे (3) अर्थापत्तौ (4) उपमिती

118. ब्रह्म जगत उपादानकारणं निमित्त- कारणं वर्तते इति कस्मिन् सूत्रे उक्तम् ?

- (1) अथातो ब्रह्मजिज्ञासा (2) जन्माद्यस्य
(3) तत्तु समन्वयात् (4) शास्त्रयोनित्वात्

119. अद्वैतवेदान्ते प्रपञ्चस्य किं साधितम् ?

- (1) नित्यत्वम् (2) मिथ्यात्वम् (3) सर्वज्ञत्वम् (4) स्वप्नज्ञानत्वम्

120. आकाशात् कस्य महाभूतस्य उत्पत्तिः भवति ?

- (1) जलस्य (2) वायोः (3) अग्नेः (4) पृथिव्याः

121. आकाशस्य गुण वर्तते ?

- (1) रसः (2) शब्दः (3) स्पर्शः (4) गन्धः

122. एकमेव प्रमाणं स्वीकरोति ?

- (1) न्यायः (2) योगः (3) वेदान्तः (4) चार्वाकः

123. अखिलशरीरवर्ती विष्वग्गतिमान् वायुः भवति-

- (1) प्राणः (2) अपानः (3) व्यानः (4) समानः

124. वृक्षाः भवन्ति-

- (1) उद्भिज्जाः (2) श्वेदजाः (3) जरायुजाः (4) अण्डजाः

125. प्रलये पृथिव्याः लयो भवति-

- (1) तेजसि (2) जले (3) वायौ (4) आकाशे

126. गुणाः कतिविधा भवन्ति ?

- (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) पञ्चविधः

127. 'जीवो ब्रह्मैव नापरः' इति उक्तम्

- (1) धर्मशास्त्रे (2) विशिष्टाद्वैते (3) अद्वैते (4) द्वैते

128. "भामती" केन विलिखिता ?

- (1) गौतमेन (2) कणादेन (3) वाचस्पतिमिश्रेण (4) शङ्करेण

129. उपनिषद् वर्तते-

- (1) पुराणम् (2) ब्रह्मविद्या (3) भक्तिविद्या (4) कर्मकाण्डम्

130. "अज्ञानकल्पितं द्वैतजगत्" वर्तते-

- (1) ब्रह्म (2) छलम् (3) प्रपञ्चः (4) माया

131. अर्थापत्तिनिरूपणे उक्तम्-

- (1) यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्र वह्निः (2) पीनो देवदत्तः दिवा न भुङ्क्ते
(3) तत्त्वमसि (4) सर्वखलु इदं ब्रह्म

12P/248/31

132. पारमार्थिकतत्त्वम् भवति-

(1) अतीतकालाबाध्यत्वम्	(2) त्रिकालाबाध्यत्वम्
(3) भविष्यत्कालमात्राबाध्यत्वम्	(4) वर्तमान कालमात्राबाध्यत्वम्

133. अनुमानस्य लक्षणं वर्तते-

(1) इन्द्रियजन्यं	(2) अनुमितिकरणज्ञानम्
(3) सादृश्यज्ञानम्	(4) शाब्दज्ञानम्

134. अधोलोकाः कति भवन्ति ?

(1) चत्वारः	(2) पञ्च	(3) सप्त	(4) नव

135. माया कया शक्त्या ब्रह्माण्डं सृजति ?

(1) आवरणशक्त्या	(2) विक्षेपशक्त्या
(3) ज्ञानशक्त्या	(4) अर्थशक्त्या

136. देहमात्रं चैतन्यमिति के वदन्ति ?

(1) नैयायिकाः	(2) सांख्या	(3) लोकायतिकाः	(4) बौद्धाः

137. शमदमादिसाधनसम्पत् कस्य कृते आवश्यकम् ?

(1) अधिकारिणः	(2) छात्रस्य	(3) जीवस्य	(4) शरीरस्य

138. तद्यथेह इह कर्मचितोलोकः क्षीयत एवमुत्र पुण्यचितो लोकः क्षीयते इति कुत्र वाक्यमस्ति ?

(1) ब्रह्मासूत्रे	(2) छान्दोग्योपनिषदि
(3) तैत्तिरीयोपनिषदि	(4) कठोपनिषदि

139. कीदृशी ख्यातिः वेदान्ते प्रतिद्धा अस्ति ?

(1) आत्मख्याति	(2) असत्यख्याति
(3) अन्यथाख्यातिः	(4) अनिर्वचनीय ख्यातिः

140. सच्चिदानन्दस्वरूपं किम् ?

(1) शरीरम्	(2) विषयः	(3) ब्रह्म	(4) भोगः

141. संज्ञासंज्ञिज्ञानं कुत्र भवति ?

(1) उपमितौ	(2) अनुमाने	(3) शब्दे	(4) प्रत्यक्षे

142. अद्वैतवेदान्ते षष्ठं प्रमाणं किम् ?

(1) प्रत्यक्षम्	(2) अनुमानम्	(3) अनुपलब्धिः	(4) उपानाम्

143. किं नाम प्रमेयम् ?

(1) प्रमायाः विषयः	(2) प्रमाता	(3) प्रमायाः करणम्	(4) विशेषणम्

144. तमो गुणो भवति-

(1) प्रकाशात्मकः	(2) मोहात्मकः	(3) प्रवर्तकः	(4) चञ्चलः

145. प्रमाणस्य लक्षणं वर्तते-

(1) यथार्थज्ञानम्	(2) प्रमाकरणम्	(3) उपमितिकरणम्	(4) परामर्शज्ञानम्

146. चैतन्यं कति विधं भवति-

(1) द्विविधम्	(2) त्रिविधम्	(3) चतुर्विधम्	(4) पञ्चविधम्

147. अन्तःकरणं कति विधं भवति-

(1) द्विविधम्	(2) त्रिविधम्	(3) चतुर्विधम्	(4) पञ्चविधम्

12P/248/31

148. ब्रह्मसूत्रस्य प्रारम्भे उक्तम्-

- (1) ओम् (2) अथ (3) इति (4) श्री

149. 'चित' शब्दस्य कोऽर्थः ?

- (1) अन्धकारः (2) प्रकाशः (3) भ्रमः (4) आनन्दः

150 विपर्ययस्य अर्थो भवति-

- (1) यथार्थज्ञानम् (2) मिथ्याज्ञानम् (3) विपरीतज्ञानम् (4) तत्त्वज्ञानम्

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ओ एम आर उत्तर-पत्र परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।